

Rondleiding over de Joodse begraafplaats aan de Scheveningseweg, juni 2014

Er blijkt onder onze leden veel interesse te zijn naar het Joods cultureel erfgoed in Den Haag, zodat er op 4 juni wederom een excursie over dit onderwerp is georganiseerd. Ook nu waren er zoveel inschrijvingen dat de groep in tweeën moest worden gedeeld, maar de boeiende verhalen werden door onze voorzitter en rondleider drs. Florus Wijsenbeek met zoveel energie verteld dat hij er gemakkelijk nog een 3^e ronde aan vast had kunnen knopen. Zelfs de regen die af en toe gestaag op ons neerdaalde deed de aandacht niet verslappen.

We hebben natuurlijk allemaal vaak gereden langs de oude muren tegenover het Vredespaleis, zonder te beseffen wat

voor wereld daarachter verscholen lag: een eeuwenoude begraafplaats met ongeveer 10.000 graven!

De eerste begrafenis vond nog net in de zeventiende eeuw plaats, in 1697, en was van Ziskind Pos (ook Alexander Polak genaamd) die het terrein enkele jaren daarvoor in erfpacht had weten te verwerven. Aanvankelijk werden in het oudste gedeelte zowel de Portugese als de Hoogduitse joden begraven wat heel ongebruikelijk is, maar toen de laatste groep snel in aantal ging groeien werden er nieuwe stukken grond verworven die speciaal voor deze Asjkenazische joden bestemd werden.

Omstreeks 1900 was het terrein helemaal vol en kon niet meer worden uitgebreid, waarna een nieuwe begraafplaats in Wassenaar in gebruik werd genomen. Alleen families die een eeuwig recht hebben gekocht, kunnen hun familieleden nog in Scheveningen laten begraven, zodat er af en toe nog een nieuw graf bijkomt.

Als eerste werd het metaarhuisje uit 1737 bezocht en werden de begrafenisrituelen toegelicht. Daarna we kregen tijdens een wandeling door het hoge gras een uitleg over de diverse stenen, teksten en tekens, alsook over de beroemde personen die er begraven liggen, uiteraard met de bijbehorende anekdotes.

Na de Tweede Wereldoorlog was de joodse gemeenschap te klein om de begraafplaats te onderhouden, wat leidde tot verwaarlozing en verval, totdat in 1984 de *Stichting tot instandhouding van de Joodse begraafplaats te 's-Gravenhage* werd opgericht (nadat al eerder in 1967 het terrein tot beschermd rijksmonument was verklaard) die met sponsorgeld probeert zoveel mogelijk te herstellen aan muur, grafzerken, bomen en huisjes, een enorm karwei. Daarnaast is op initiatief van de stichting een uitvoerige documentatie aangelegd over de grafzerken, teksten en grafboeken welke is ondergebracht in het Haags Gemeentearchief en daar voor iedereen vrij toegankelijk is.

Al met al een zeer boeiende excursie die u – mocht hij in de toekomst nogmaals georganiseerd worden – beslist niet mag missen!